

SPIS TREŚCI

Przedmowa	9
<i>Rozdział I</i>	
Ubóstwo i wykluczenie społeczne – dylematy definicyjne	11
1.1. Istota ubóstwa i wykluczenia społecznego	11
1.2. Sposób pojmowania ubóstwa	18
1.3. Sposób pomiaru ubóstwa	20
1.4. Kryteria ubóstwa	21
1.5. Wymiar czasowy ubóstwa	22
<i>Rozdział II</i>	
Metody identyfikacji ubogich i wykluczonych społecznie	23
2.1. Metody wyznaczania granicy ubóstwa w ujęciu klasycznym	24
2.1.1. Absolutne granice ubóstwa	25
2.1.1.1. Metoda potrzeb podstawowych	25
2.1.1.2. Metoda wskaźnika wydatków żywnościowych	28
2.1.1.3. Metoda oparta na ocenie zapotrzebowania na energię dostarczaną w pożywieniu	30
2.1.2. Relatywne granice ubóstwa	32
2.1.2.1. Metoda stałej części mediany lub średniej arytmetycznej dochodów	32
2.1.2.2. Metoda kwantyla rozkładu dochodów	34
2.1.3. Subiektywne granice ubóstwa	34
2.1.3.1. Metoda lejdejska	35
2.1.3.2. Metoda subiektywnej linii ubóstwa	37
2.1.4. Oficjalne granice ubóstwa	39
2.2. Metody identyfikacji ubogich w ujęciu wielowymiarowym	40

Rozdział III

Skale ekwiwalentności	43
3.1. Normatywne skale ekwiwalentności	46
3.2. Empiryczne skale ekwiwalentności	48
3.2.1. Metody przybliżone	49
3.2.1.1. Metoda Engla	49
3.2.1.2. Metoda Rothbartha	51
3.2.2. Metody oparte na funkcjach użyteczności	52
3.3. Subiektywne skale ekwiwalentności	55

Rozdział IV

Metody analizy ubóstwa, wykluczenia społecznego i nierówności	57
4.1. Podejście klasyczne	57
4.1.1. Agregatowe indeksy ubóstwa	57
4.1.2. Miary nierówności	66
4.1.3. Analiza ubóstwa w oparciu o podejście dominacji stochastycznej	82
4.1.4. Analiza ubóstwa i nierówności w oparciu o krzywe TIP	90
4.2. Podejście wielowymiarowe	94
4.2.1. Podejście oparte na teorii zbiorów rozmytych	95
4.2.1.1. Zagrożenie ubóstwem monetarnym	96
4.2.1.2. Zagrożenie ubóstwem niemonetarnym	105
4.2.1.3. Miary współwystępowania ubóstwa monetarnego i niemonetarnego	121

Rozdział V

Determinanty ubóstwa	125
-----------------------------------	------------

Rozdział VI

Metody analizy zmian ubóstwa w czasie	133
6.1. Charakter ubóstwa	134
6.1.1. Okres przebywania w sferze ubóstwa	135
6.1.2. Agregatowe indeksy charakteru ubóstwa	137
6.2. Mobilność gospodarstw domowych ze względu na przynależność do sfery ubóstwa	140
6.3. Dekompozycja zmian agregatowych indeksów ubóstwa	148

Rozdział VII

Profile ubóstwa	153
------------------------------	------------

Rozdział VIII

Podatność na ubóstwo	157
8.1. Pojęcie podatności na ubóstwo	158
8.2. Pomiar podatności na ubóstwo	159

Rozdział IX

Ubóstwo, nierówności i wykluczenie społeczne w Polsce oraz w Unii Europejskiej	165
9.1. Ubóstwo i nierówności w Polsce w latach 2005–2008	166
9.1.1. Ubóstwo i nierówności w Polsce w 2008 r. w układzie wojewódzkim	167
9.1.1.1. Podejście klasyczne	167
9.1.1.2. Podejście wielowymiarowe	169
9.1.2. Grupowanie województw ze względu na podobieństwo struktury zagrożenia ubóstwem w 2008 r.	174
9.1.3. Zmiany w sferze ubóstwa i nierówności dochodowych w Polsce w latach 2005–2008	178
9.1.3.1. Podejście klasyczne	178
9.1.3.2. Podejście wielowymiarowe	184
9.2. Wykluczenie społeczne w Polsce i we Włoszech w układzie regionalnym w 2008 r.	188
9.2.1. Zasięg zagrożenia wykluczeniem społecznym	188
9.2.2. Głębokość zagrożenia wykluczeniem społecznym	191
9.2.3. Grupowanie regionów ze względu na podobieństwo struktury zasięgu zagrożenia wykluczeniem społecznym	193
9.2.4. Grupowanie regionów ze względu na podobieństwo struktury głębokości zagrożenia wykluczeniem społecznym	195
9.3. Ubóstwo, nierówności i wykluczenie społeczne w krajach Unii Europejskiej w latach 2007–2008	197
Bibliografia	211

Badania ubóstwa, wykluczenia społecznego i nierówności zajmują ważne miejsce we współczesnej ekonomii, a ich wyniki stanowią cenne źródło informacji dla instytucji publicznych. Informacje na temat tych zjawisk, z racji tego, że powinny być przedstawiane w formie precyzyjnej, wymagają sięgnięcia po metody analizy ilościowej. Niniejsze opracowanie zawiera właśnie podstawowe kompendium wiedzy w zakresie metod ilościowych analizy ubóstwa, wykluczenia społecznego i nierówności.

Metody przedstawione w książce zostały zilustrowane przykładami empirycznymi, bazującymi na danych odnoszących się zarówno do Polski, jak i innych krajów Unii Europejskiej.

Publikacja jest adresowana do szerokiego kręgu odbiorców: od studentów uczelni i wydziałów ekonomicznych, doktorantów i naukowców, po pracowników instytucji zajmujących się polityką społeczną oraz pracowników urzędów statystycznych.

Prof. dr hab. Tomasz Panek kieruje Zakładem Statystyki Stosowanej w Instytucie Statystyki i Demografii Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Jest autorem licznych badań oraz prac z zakresu ubóstwa, nierówności oraz poziomu i jakości życia.